

Erken Roma Cumhuriyeti: Sınıfların Mücadelesi

Roma Cumhuriyeti'nin tanımları:

1. Monarşi: İ.Ö. 753 - 509
2. Cumhuriyet İ.Ö. 509 - 27 Yönetimi tanımlayan bir terim olmayan Latince *Res Publica*
 - a. Cumhuriyet yarı demokratiktir.
 - b. Asla tam demokratik değildir.
 - c. *Res Publica*'nın anlamı, kişisel (özel) meselelerin aksine ortak kamu mülkiyeti veya kamu işleri anlamını taşır.
3. İmparatorluk.(İ.Ö. 27 - İ.S. 476)
 - Modern Bilim adamları Cumhuriyet kelimesini İ.Ö 5. yüzyılda geliştirilen ve devletin, gücün keyfi kullanımını sınırlayan kanunlardan ve kurumlardan oluşan bir bünye içinde çalışan aristokrasi mensupları tarafından ortaklaşa idare edildiği hükümet biçimini ifade etmek için kullanırlar.

Yazınsal kaynaklar

1. [Livius](#)
2. [Halikarnassoslu Dionysius](#)
3. [Polybius](#) (Yunan, İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları) Akdeniz dünyasının evrensel tarihini yazdı.
4. Cicero, [De Re Publica](#), içinde erken anayasa ile ilgili bir kısım da vardır.
5. *Fasti* -Resmi takvim listeleri
 - a. Yılların baş magistrata / magistratlara göre adlandırıldığı bir Roma adeti
 - b. İ.Ö. 2. yüzyılın sonuna kadar halkın kullanımı için bazen anıtların üzerine kazınmışlardır.
 - c. Erken dönem Roma tarihçilerinin kendi tarihlerini yazmak için fasti olarak adlandırılan bu takvimleri temel aldıklarına inanıyoruz.

Krallıktan Cumhuriyete

1. Livius'a göre Lucretia'nın tecavüzünden sonra bir halk isyanı oldu ve iki adam: Brutus ve Collatinus önemli magistratlar ya da *consul*'ler oldular.
2. Gerçek: İktidarda kalabilmek için alt sınıftakilere ödün veren varlıklı aileler ile krallar arasındaki gerilimin giderek yükselmesi.
3. Ekonomik bunalım, politik zayıflama ve Etrüskler'in Yunanlara ve Etrüsklere karşı deniz savaşlarını kaybetmesi gerilimi daha da yükseltmiştir.
4. Monarşinin sonu için geleneksel tarih 509'dur, fakat 525'ten 474'e kadar kademeli olarak bir gelişim söz konusudur.

Erken Cumhuriyet Hükümeti

5. yüzyıl ortasından itibaren yıllık olarak seçilen iki konsül, kralın yerini almıştır, ama biz ilk olarak kimin kralın yerini aldığını bilmiyoruz.

Konsüller

1. Şehir surlarının dışında *imperium* (emretme) yetkisi/gücü vardır ki bu da askeri komuta anlamını taşır.
2. Şehrin içindeyse hâkim gibi davranmışlar ve yaşamayı ortaya koymuşlar; yasama organı olan *Comitia centuriata*'nın toplanmasını sağlamışlardır.
3. Krallara benzerlikleri: mor giysileri, *fasces* taşıyan Lictor'lar tarafından eşlik edilmeleri, portatif bir taht olan *sella curulis* üzerinde oturmaları.
4. Krallardan farkları: İki tanedirler, kralların dini gücüne sahip değillerdir, her yıl seçilirler.

Senato

1. Hiyerarşik açıdan Kralın altında olan Senato, sadece halk meclisleri tarafından seçilen kralı onaylayan bir danışma kuruludur.
2. Ancak, zamanla, Cumhuriyet idaresinde daha fazla güç kazanmalarının nedenleri şunlardır:
 - a. Hükümetin daimi bir parçası olmaları
 - b. Deneyimli olmaları
 - c. Roma devletinin ilk dönemlerinden itibaren geleneksel itibarlarını korumaları
3. Savaş dışında devlet maliyesinin kontrolünü elinde bulundururdu.
4. Magistratlara resmi tavsiyelerde bulunurdu.
5. *Senatus consultum*: Baş magistrat tarafından çıkarılan senato kararı; kanun gücü vardı.
6. *Senatus auctoritas*: Magistrat tarafından çıkarılmazdı, bir kriz çıkması durumunda Senatoyu ibra ederdi (sorumluluktan kurtarma).

Comitia Centuriata:

Olasılıkla askeri amaçlar için kral Servius tarafından oluşturulmuştur.

1. Bu mecliste *centuria*'lar, servet esasına dayalı olarak çeşitli sınıflardan piyade ve atlı olarak sınıflandırılmışlardır.
2. Her zaman bir sözde-askeri yapısı bulunmaktaydı.
3. Öncekilerin aday göstermesi üzerine, daha yüksek magistratları ve konsülleri seçer.
4. Magistratlar tarafından sunulan kanun tekliflerini ve savaş kararlarını kabul veya reddeder; barış antlaşmalarını onaylardı.
5. *Pomerium* (şehir sınırları) dışında Campus Martius'de toplanırdı.

Curia Meclisi

Üç orijinal Roma kabilesini temel alan Monarşiden kalma bir güç.

Centuria Meclisi tarafından seçilen magistratlara onay verirdi.

Sınıf Mücadeleleri

1. Pleblerin Şikayetleri:
 - a. Üst düzey plebler magisratlar tarafından engelleniyorlardı.
 - b. Orta ve alt sınıfların taşıdıkları ekonomik yük.
 - c. Kırsal çiftçiler savaşlardan daha fazla etkileniyorlardı çünkü savaşın yükünü onlar çekiyordu.
 - d. Fakir plebler katı borç kanununa maruz kalıyordu.
2. Plebler askerlik hizmetinden alıkonuldular ve devletten koptular.
 - a. Pleb meclisini oluşturmak için *Lex Sacrata* denen yemini ettiler,
 - b. İ.Ö. 494 ya da 474'de Pleb hakları veto gücüyle koruyan ve dokunulmaz olan bir *tribunus* elde ettiler.

Yazılı Hukukun Düzenlenmesi

1. Plebler, patricilerin yasal otoriteyi sıkı sıkıya elinde tutmasından mutlu değildi.
2. Devlet kanunları, *decemviri* denen on kişi tarafından oluşturulan bir kurul tarafından sistemli hale getirildi.
3. Düzenlemeler, İ.Ö. 451-449'da 12 Levha ile sonuçlandı.
 - a. Doğal olarak anayasal bir düzenleme ama anayasa değil.
 - b. Aile, miras ve mülkiyet ile ilişkilidir.
 - c. Halk meclisi tarafından hukuksal son bir kararname yapıldı.

Yüksek Magistratlarda Plebler:

1. Plebler konsül olabilme hakkı istediler
2. Senato konsül gücüne haiz askeri tribunuslar oluşturulmasında uzlaştı.
3. Licinius-Sextius Kanunu, İ.Ö. 367
 - İki tribunus tarafından geçirilen kanun; buna göre her yıl seçilen bir konsül pleb olmalı ya da her yıl seçilen konsüllerden biri pleb olmalıydı.
4. Varlıklı yeni plebler konsüllük yoluyla senatoya girebildiler ve onlara yeni soylular dendi.
5. Cumhuriyetin sonlarında bu "yeni adamlar" soylu ailelerden daha fazlaydılar.

Kamu Meclislerinin Bağımsızlığı

1. Publilia Kanunu İ.Ö. 339 - Centuria meclisi senatonun onayı olmadan yasaları geçirebilirdi.
2. Hortensius Kanunu İ.Ö. 287 - Plebler meclisine bütün Roma vatandaşlarını da bağlayabilen bir yasa çıkarma hakkını verdi.

Yüksek Dereceli Magistratlar

Cursus Honorum (azalan yetki sırada)

1. [Konsüller](#) Centuria meclisi tarafından yılda iki konsül seçilir.
 - Askeri gücü yönetir.

2. [Praetorlar](#): Centuria meclisi tarafından yılda iki kişi seçilir.
 - a. Yargısal otoriteye sahipti.
 - b. Roma ordusu üzerinde emretme (*imperium*) yetkisi vardı.
3. [Quaestorlar](#): Tribun Meclisi tarafından yılda 10 kişi seçilir.
 - Finansal memurlar
4. 10 yıl askerlik görevi

İkinci Derece Magistratlar

1. Centuria Meclisi
 - a. Halka açık yerlerde düzeni sağlar.
 - b. Büyük dini festivalleri yönetirler.
2. Pleb tribunuşları
 - a. Veto yetkisi, dokunulmazlıkları vardı.
 - b. İÖ 287 den sonra, Pleb Meclisi aracılığıyla kanun yürürlüğe koyarlardı.

Özel Magistratlar

1. [Censor'lar](#)
 - a. *Census*'u üstlenirler
 - b. senato ve tribunluk üyeliklerini kontrol ederler.
 - c. Vergi oranlarını ve komu anlaşmalarını düzenlerler
2. [Dictator'lar](#)
 - a. Genellikle savaş olmak üzere acil durumlarda büyük yetkileri vardı.
 - b. En azından 6 ay veya kriz süresince
 - c. Genellikle konsüller tarafından atanır.

Meclisler

1. Curia Meclisi - tüm Roma vatandaşlarına açıktır.
 - Konsüllere ve Praetorlara yetki verir.
2. Centuria Meclisi- askeri hizmete uygun vatandaşlara açıktır.
 - a. En üst düzeydeki magistratları seçer
 - b. Kanunları geçirebilir, savaş kararı alabilirdi.
 - c. Önemli davalarda başvuru mahkemesiydi.
3. Plebler Meclisi
 - a. 10 tribunuş seçer
 - b. Kararları kanun haline gelebilir.

Tartışma:

- 1.Siz de, Roma Cumhuriyet yönetiminin güçler dengesi yoluyla işlediğini düşünen Polybius'a katılıyor musunuz?
- 2.Sistemde bir eksiklik görüyor musunuz?